

Počátky národního obrození

Habsburská monarchie byla silným státem. Na jeho území žilo mnoho různých národů:

Slované

48 %

Češi
Slováci
Poláci
Chorvati
Slovinci

Němci

23 %

Maďaři

20 %

Italové

6 %

Rumuni

2 %

Ostatní

1%

- *hlavním městem byla Vídeň*
- *úředním jazykem byla němčina*
- *poněmčování - na úřadech, v armádě i ve školách se mluvilo výhradně německy, knihy se tisknou většinou německy*
- *česky mluvili prostí lidé ve městech a poddaní na venkově*

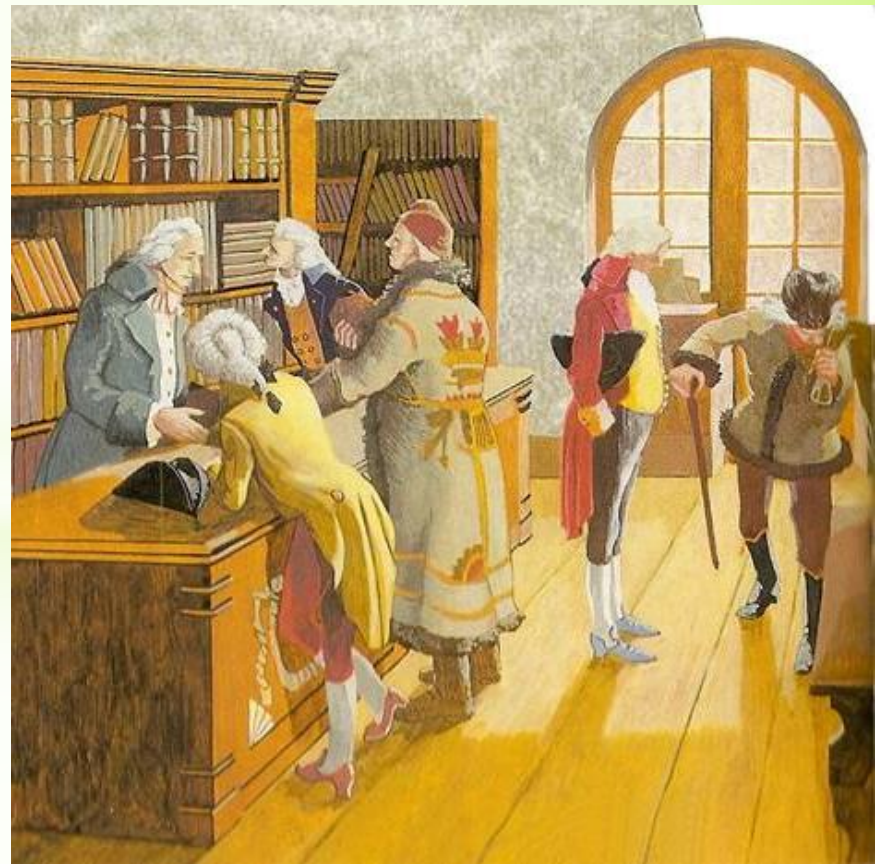
- po zrušení nevolnictví přicházejí na studia do měst i chlapci z venkova
- jazyk předků **český jazyk** je třeba zachránit
 - studují české dějiny a kulturu

Říkalo se jim
**vlastenci nebo
národní buditelé**
– český národ
probouzeli

- *začaly se psát české knihy*
- *překládaly se z jiných evropských jazyků*

*V Praze bylo založeno
první české knihkupectví
a vydavatelství
Česká expedice*

V České expedici se tiskly a prodávaly:

- české knihy
- kalendáře
- noviny

We Středu 5. Dubna.	Číslo 1.	Ročník 1848.
W. Prase: W. Nowiny 1848/1 w. Kras- ské Laus. prod- placi se čer- lejší z d. 30 k- ar. W. chas- kaldulacit o 10 hod. čas. wy- jma Pouděl.		
Národní Nowiny.		
Odpovědný redaktor: Karel Hawlíček.	Skutečná rovnost národností. Spojení zemí kornou naší. Zrušení práv feudálních. Rovnost všech stavů před zákonem. Soudy přisvěcené. Odpovědné ministerstvo pro korunu naší. Všobecný sněm celého národu. Národní gardy všude. Uplná reforma škol a uřadů.	Wydawatel a nakladatel: Hrabě Wojtěch Deym.

Počínáme nowiny tyto v době předležité. Státy se boří, národy se sbírají, stejný hledá si k sobě stejného. Nikdo nemůže, leč by všewědanosti nadan byl, udati, jaký bude leitos na podzim staw politický zemi ewropejských.

V době takové rozhodně každý párod pře-
vám dhati musí sám o sebe, neboť se mu jen ta-
kový osud dostane, jakého si sám zaslužíli sta-
tečnosti, wytrvalosti, podnikavosti, a pře-
duchem svým. Kdo prospí lenivé době, ve které
se dazy rozdělují, teni bez podíla odejde, zůsta-
ven porobě a nízké služebnosti. Kdo sám w sebe dafa,
teni nejlepší podpůra naleznul.

Narode můj! zapomeň na dvě století hanebné
poniženosti! Wyhub z paměti své upomínku na
tyto nešťastné časy, kterážto upomínka jako škála
duši důvěru twau w sebe. Odlož se sebe přílišnou
skromnost, která se nesluší potomkům Taborů!
Zapomeň již na to, čím jsi byl po bitvě na Bílé
Hoře, ale pamatuj na své staré časy, na ty časy,
kdežto skvěle kvetla sláva jména twého, kdežto
hledali vznešení přízeň twau a morní se bali ne-
přátelství twého. Wyhledej w dějinách svých we-
lýchých ony listy, na kterých zaznamenáni jsau welcí
činové otců twých: těmi tuž nyní mysl swau, těmi
podněty ducha swého, těmi připravuj sebe též
k welkým činům!

Bratři! již přes padesát let bojovali jsau w
nestejném boji sláhuu síluu proti pravdu hubičim
nás, a starostlivě jsau pěstowali skrowý obnove-
se slahými nádejmi. Bůh zehnal nepřítelům na-
šim! Práce naše nebyla marná, a den ode-
den množil se počet dělníků. I hlahl jsau falešni

ti máme, welké jest nebezpečnství, kdybychom pochy-
bili; deje národu francouzského nám ukazují, jaké následky
maji taková politická zbláznění. Jako- ku konci pře-
deleželo století we Francouzích, tak padl starý system nyní
u nás; jako francouzský národ roku 1791, stojíme my
nyni na pokrají anarchie a nepořádků; jako tehda fran-
couzská vláda všechno mohla obdržet optimným přijmím
nových zásad, zjevým přiznáním se ku korauhvi po-
kroku, ale všechno ztratila svým odklínáním a zdržo-
váním: tak padl také u nás princip autority, a jest se co
bat aby místo rozumu newládlo w těchto pomstných ča-
sech surowé násilí. Wláda starými okowy ještě paulana,
vláda sama owládná saukromými interesy jednotlivců
hodila okolnostmi doháněna *dué slova*, do kterých se domýšlela ča-
rovné moci, že upokoji všechny mysle, že zadost učiní
wšem přáním. Tato dvě slova nebyla wyslowena dobro-
uolně, tato dvě slova byla wynucena, tato dvě slova
neměla nám znamenat to co znamenala jiným národům.

Neboť když vláda jsauc swého jednání sobě po-
wědoma, národům svým powolí *konstituci*, učiní tím we-
řejné wyznání takové: „Absolutismem že opowrhnuje;
stat že jest spolek, jehožto obecné důležitosti vláda říditi
má. Wláda že nestojí k národu jako pán ke swému pod-
danému, nýbrž jako zpráwce k tomu, jehožto důležitosti
zprawuje. Powědáv však w tak welkém spoleku pře-
mnoho jest důležitosti a řízení rozličného druhu, proto
musí nejvyšší zpráwce na ion zaležet, aby o všech dů-
ležitostech a řízeních těchto měla důkladnou wědomost,
aby prostředky, kterých se uchopuje, nikomu na ujmu ne-
byly. Protož tedy aby se shromážduji u, w jejichžto dů-
ležitostech vláda jedná, aby ji o nich zprawili; proto má

ské, i čel zároveň řeč, již měl nynější ministr oswěty
Sommaruga ke študentstvu Wídepskému; pak dekrét o
powolání našeho *Safarika* do ministerstwa učení, by se
stural o záležitosti slowenské w oboru wzdlání. Dwa dni
před tím odejel prof. *Kner* za stejným powoláním odsud
do Wídně. — Po půl listici let dočkala se naše *unwersita*
nemadale swobody duchovní; nyní bude záležet na tom,
aby razní duchowé wystupili na katedry, zapuili z po-
slucháren ty staré památky, které posud na mnozo w
hlavách wězi.

Študentstvo pochopíž wolání našeho času; přitul se
pewně k národu, hled se wzdlát podle nových potřeb
jeho: jemu je nyní zdravých duchů, silné intelligenci
potřebi náramně; Jmenowitě právníci měje na mysli, že
newstapili-ze škol do takového žiwota, jaký byl před
měsícem; pusťte ty krásné nádje na mathusalemse
praktikantství mimo sebe; již nebude kterýs mcecnáš nad
slahými hlavami držeti protektorskau ruku; waše hlava
bude nyní wš mcecnáš. Wyrozumějte času! zapomeňte
docela temnou minulost!

Obrana na obranu. Kdo člíněk we *Wěle*
čís. 22 str. 88 a proti němu namířená slowa we *Květech*
čís. 39 str. 174 čte, bezděky znamená, že obrana tato je-
nom na jednu stranu a ne zcela zrowna míří a lije. Spi-
sowatel člínku we *Wěle* stěhuje sobě wůbec na pos-
wadní *skupce* wyřucování a *newydatné* wzdlávání lidu
našeho a zwláště mládeže we školách. Ze tomu tak a ne
jinak, lehké se pozna w tom, že lid náš posud we wzdo-
lanosti své mnoho nepokročil. K poznání takowemu není
zapotřebi 20—30 let pracowati na winici Páně a
— jako to dělá mnozí ná-
—

N o w y

Kalendář Hospodářský

na rok přestupný

1844,

wydaný od

cís. král. vlastenské hospodářské Společnosti
w království Českém.

Dle depisy c. k. w. zřet. dworní krmery č. 20. Října 1840 p. 39100—3564 ed křemle ofwebozerní.

W P r a z e.

Wydřiti a f. zepřau u Egnů Bohumila Džže, na Starém městě, w klášterě sm. klung, číslo 211.

- 1786 bylo postaveno první české divadlo dřevěná budova, které se říkalo **Bouda**
(bylo založeno pod jménem Královské-císařské vlastenecké divadlo)
- divadelní hry se zde hrály v češtině
- stálo na Koňském trhu (dnešní Václavské náměstí)

Bouda existovala pouhé tři roky. Nízká cena vstupného a nevalná úroveň představení způsobila velké finanční problémy a kvůli dluhům byla Bouda v roce 1789 stržena.

Nebyl to samozřejmě definitivní konec českého divadla. Soubor nejdříve měnil místa, kde mohl nadále hrát svůj repertoár. Až se v roce 1792 usadil ve zrušeném klášteře U Hybernů, kde je scéna dodnes. Nejvýznamnějším autorem té doby byl Václav Thám. Napsal více jak padesát her a je považován za prvního českého divadelníka.

- na venkově hráli české hry
kočovní loutkáři
- v té době se zrodila oblíbená
postavička *Kašpárek*.
- jejím autorem je známý
český loutkář
Matěj Kopecký.

